

Izhaja ob 4 jutraj.

Štane celoletno . 180 K
mesečno . 15 .
za zased. ozemlje 300 .
za inozemstvo 400 .

Oglaš. za vsak mm vršne
stolpca (58 mm) 2 K
ost. oglaš. do 30 mm
stolpca (58 mm) . 1 .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72
Upravištvor:
Bodna ulica št. 6
Telefon št. 28.
Račun hr. pošt. ček. urada
šte. 11.842

Jadranska pogodba pred ministrskim svetom.

Beograd, 15. novembra. (Izvirno) Danes dopoldne je prestolonaslednik sprejel delegato Vesniča, Trumbića in Stojanovića v posebni avdijenci, ki je dolgo trajala in je bila, kakor se zatrjuje jako resna.

Popoldne ob 5. uri se je vršila seja ministrskega sveta, katere so se udeležili vsi ministri razen ministra Korošca in Kovačevića. Minister Korošec se je v soboto odpeljal na volilno agitacijo, akoravno je vedel, da pride usodno vprašanje našega naroda takoj po povratku delegacije v min. svet, v odločilen pretrp in akoravno je bil še posebej opozorjen na prednost državnih interesov pred strankarskimi. Seja ministrskega sveta je trajala do pol devetih zvečer.

Minister Trumbić je podal obširen referat o poteku pogajanj in je ulemeljeval, zakaj je delegacija pristala na italijanske zahteve. Pripoveduje se, da so njegovi argumenti napraviteli velik vtis.

Med Trumbićevim referatom je prišlo do incidenta. Ko je Trumbić poudarjal, da je naša notranja situacija, zlasti pa delovanje separatističnih elementov jako oslabilo našo pozicijo, je dr. Kukovec pripomnil, da je prišla naša delegacija še bolj perturbirana razpoloženje naroda in dala protinacionalno agitacijo dobrodošlega novega netiva. Trumbić je ostro poudarjal, da mu nikdo ne more očitati pomanjkanja pravega jugoslovenskega čuta. Njegovo dosedanje delovanje za narodno edinstvo, je dovolj znano.

Ljubljana, 15. novembra. Včeraj in danes je ves naš narod izlil svoja čustva glede S. Margherite v lapidarne izjave: govoril je Zagreb, završalo je v Ljubljani, v Beogradu pa je množično zagrnelo. Desettisoč so stopili v naši prestolnici na ulice. Ministru g. Trumbiću je množica razbila okna. Poslanstvo našega najnovejšega prijatelja je rešeno vojaštvu. To je instinktivna kričalka ljudstva, kateremu ne more nihče zametiti in ki je gotovo pošlenejša, kakor lažnjive besede o prijateljstvu in slogi med Jugoslavijo in Italijo.

Danes popoldne je zboroval ministrski svet. G. Trumbiću je bila poverjena težka naloga, da prepriča svoje tovariše, da je prav postopal. Uverjeni smo, da je ves ministrski svet čutil v svojem srcu tako, kakor onih desettisoč mož na ulici. Nava-jeli so se tehnični argumenti za ratifikacijo in proti njej. Razpravljalo se je, te li ni država s podpisom svo-

Po Trumbićevem referatu se je razvila živahna debata. Člani kabineta so si bili svesti silno težavnega položaja in so odkrito povedali svoje mnenje. Minister Kukovec je poudarjal, da se delegacija ni držala mandata. Pogajanja so se morala prekiniti, ko so Italijani vztrajali pri Snežniku in reški železnici.

Konstituiral je nadalje, da sta gospoda Vesnić in Trumbić odklonila slovenskega delegata, češ, da se ni ničesar bali. Sedaj je položaj tem bolj težak. Delegacija je morala, ko so se stvari tako nepričakovano na slabo obrnile, vprašati vlado, ali je podpisala. Ker se to ni zgodilo, je najbolje, da se vpraša narod, odnosno njega predstavitelje. Pogodba naj se predloži v ratifikacijo parlamentu.

O predlogu ministra Kukovec se je razvila živahna debata. Ministrski predsednik Vesnić je poudarjal, da je treba izvršiti ratifikacijo čim prej. Izvrši jo naj ministrski svet takoj.

Na zahtevo ministra Kurovca je bilo sklepanje odloženo. Dr. Korošcu je bil iz same seje poslan nujen brzojavni poziv, da se takoj vrne v Beograd. Prihodnja seja ministrskega sveta bo jutri popoldne. Že v tej seji naj pade odločitev o ratifikaciji.

Člani kabineta so razpravljali o konsekvencah, ki jih potegnejo oni ministri, kateri bi odklonili podpis ratifikaciji.

V političnih krogih vlada veliko vznemirjenje. Splošno se sode, da bo vlada navzlic eventualni krizi, ki bi mogla nastati, pogodbo ratificirala češ, da predomina splošni državni interes vse druge ozire in vse proteste srca in narodne zavesti.

jih predstavnikov prekludirana že tako daleč, da ne more nazaj brez če hujših posledic.

Odgovornost, ki zadeva vlado v takem trenutku, je tako velika, da je moramo priznati, da je sreča, da je la hip koncentracija strank na krmilu. Žal pa je smatral zastopnik Slovenske ljudske stranke za potrebno, da odpotuje iz Beograda k Sv. Boljanku na korieširanje, mesto da bi bil na mestu svojega poklica in dolžnosti. Tako je stal dr. Kukovec sam, da tolmači naša čustva in naše misli.

Sklepanje je odloženo na jutri. Nihče ne zavrača volilnih mož v tem trenutku. Vendar smo prepričani, da bodo storili v polni meri svojo dolžnost ne boječ se odgovornosti in s pogledom obrnjenim na korist naše mlade države in našega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev, h kateremu prej ali slej stajemo in bomo šteli neprestano ravnatoko one, ki se že odrešeni, kakor one, ki še čakajo svojega odrešenja.

da bo sporazum takoj potrjen. Po ratifikaciji bodo dotične listine deponirane, nato se bo pogodba izvršila ter izrekla aneksija Italiji priznanega ozemlja.

Dogovorjeni manevri d'Annunzia.

Bakar, 15. novembra. (Izv.) Čim je došla na Reko vest o sporazumu v St. Margheriti, ej D'Annunzio ukazal zasedeti črka Krk in Rab. Njegove čete so se razširile tudi proti severu. Italijanska redna vojska, ki drži Sotak, je pustila D'Annunzijske ljudi preko mesta, vendar so se čez nekaj časa vrnili na Reko. D'Annunzio izjavlja, očividno po tajnem dogovoru z italijansko vojsko, da zasede tudi še nadaljnjše otoke v Dalmaciji, Šibenik in namignje tudi na Split. Italijanske ladje so odplule izpred Reke neznanu kam.

Rim, 14. novembra. Agencija Stefani poroča: Kakor doznajavo listi, je izjavila naša vlada, da ne priznava sklepa v S. Margheriti, ki se je sklenil v odsotnosti zastopnikov Reke.

Dr. Korošec kot ministrski predstavnik.

Čim so se čule prve vesti iz S. Margherite, je vsa javnost razburjeno vpraševala v Beogradu, ali je istina, kar poročajo Italijani. Ker je gosp. Vesniča slučajno nadomestil gosp. Korošec, so ta vprašanja letela predvsem na njega. Korošec je izjavljal, da ne ve nič, ker niso došle nobene informacije. Odlagal je sklicanje ministrskega sveta. Ko se je čulo, da hoče delegacija podpisati, dasi nima pooblastila, da koncedira Snežnik, je načelstvo JDS z nujno depešo zahtevalo od predsednika ministrskega sveta (ki ga je slučajno zastopal gosp. Korošec), da naj delegaciji ukaže, da mora poročati in da ne sme prej podpisati, dokler nima sklepa ministrskega sveta. Ta pa naj pred sklepanjem zastavi vsaj klubove načelnike in skliče narodno predstavništvo. Z ozirom na pasivno držanje predsedstva ministrskega sveta je brzojavka opozarjala na silno odgovornost, ki zadene državnika, ki ta trenutek stoji na čelu države. Na to brzojavko je JDS sprejela danes sledečo depešo:

Beograd, 15. novembra ob 17. uri: Ko je dočel Vaš telegram, več je po ovdašnjih izveštajih podpisan i sporazum i savez. O ratifikaciji zaključivat će ministrski svet kad se vrati delegacija. Da nameravate prebaciti odgovornost lično na moju osebu je strankarska drzkost tim više, čim ima Vaša stranka u vladi i u delegaciji svoje zastupnike. Br. 5267 zast. min. saveta dr. Korošec.

Užaljenost dr. Korošca je zares črečja, kajti brzojavilo se ni na njega kot strankarja, ampak kot zastopnika ministrskega predsednika. Kot tak je znal že dva dni prej, da je Vesnić koncediral Snežnik. Vkljub temu je odlašal s sejo in delegaciji ni poslal nobenega opomina, da ne sme prekoračiti pooblastila. Tudi izgovor, da ni bilo informacij, se izkazuje kot neresničen, kajti delegacija trdi, da je vsakih par ur pošlijala poročila v Beograd. Ali je dr. Korošec čital ta poročila ali ne, nam ni znano, pač pa vemo, da je bil popolnoma pasiven in je vrhote, čim je slišal, da je delegacija odpotovala iz St. Margherite, odpotoval sam iz Beograda, kamor se do danes še ni vrnil. Vsakdo je znal, da bode že v ponedeljek odločujoča seja ministr. sveta. Korošec pa je odšel baje na agitacijsko potovanje nekam na Stajersko. Do tega trenutka nismo niti en hip opazovali žalostnega izida na zapadni meji z očmi plemenskih ali strankarskih politikov. Priznamo, da smo bili gotovi, da bomo nastopali popolnoma složno. Sedaj pa, ko je na odločilni dan ubežal gosp. Korošec iz Beograda, moramo to postopanje javno obsoditi. Vendar zopet ne s strankarskega, ampak z obče narodnega stališča, katero trpi radi nekorektnega ponašanja načelnika SLS.

Nova orilencija.

Beograd, 15. novembra. (Izv.) Po vesteh iz dobro informiranih krogov je za ustavotvorno delo nove skupščine zakonodajni material že pripravljen. Upa se, da bo ustava v treh mesecih popolnoma izdelana in nato v najkrajšem času razglašena, nakar bo ustavotvorna skupščina tudi še sklepala o postranskih ustavnih zakonih. Za to ogromno delo je treba krepke večine, ki more trdno podpirati in vzdrževati vlado. Takoj po volitvah se pričakuje demisijski kabineta, nakar se bo sestavil kabinet za ustavotvorno delo. Ta kabinet bo sestavljen iz demokratske in radikalne stranke, ki sta se sporazumeli glede glavnih točk ustave. Obenem bodo spremenjene vse po krajinske vlade.

Madžarska ratificirala mirovno pogodbo.

Budimpešta, 15. novembra. V roku, ki ga je dala enteta za ratifikacijo trianonske mirovne pogodbe, je danes madžarska zbornica ratificirala pogodbo v tretjem čitanju. Takoj nato je predsednik vlade Telecky podal demisijsko vlado, ki je po upravitelj Horthy ni sprejel, ker bi bila nevarna za red v državi. Po vsi Madžarski se sklepajo protesti proti usiljeni ratifikaciji.

Pred koncom Wranglove akcije.

Kopenhagen, 15. nov. (Izvirno). Poročila, ki prihajajo o položaju Wranglove armade, govore soglasno o naravnost strašnem porazu. Boljševiki so baje zasedli tudi že Sevastopol in zahtevajo kapitulacijo Wranglove armade na milost in ne milost. Ogromne mase beguncev so napolnile prisrniška mesta. Zavezniki vojne ladje blokirajo pristanišča in patrolirajo neprestano ob obali, da preprečijo vsako zvezo Rusije z Carigradom.

London, 15. novembra. Položaj na Krimu je brezupen. Vsakeas bodo rdeče čete zarazele mesto Sevastopol. Boljševiki so došli bežečemu nasprotniku za hrbet. Kavalerijske patrole se že pojavljajo pred mestom. Panika in brezglavost v mestu je nepopisna.

Pariz, 15. novembra. V Carigrad je dospela vest, da so boljševiki osvojili Jalta in Evpatorijo.

Sevastopol, 15. novembra. General Wrangel je sedaj v Sevastopolu. Krizarka „Waldeck-Rousseau“ čaka v pristanišču in je pripravljena, da ga vzame na krov. V armadi generala Wrangla je izbruhnil velik upor, ki je bil vzrok poraza.

Mučni incidenti na Češkem.

Heb, 15. novembra. (Izvirno). V soboto so vojniki prevrnili tukajšnji spomenik cesarja Jožefa. Dogodek je izzval med domačim prebivalstvom veliko ogorčenje. Nastale so takoj demonstracije, ki pa so končale mirno.

Heb, 15. novembra. (Izvirno.) Razburjenje radi pomenjenja spomenika cesarja Jožefa je izzvalo včeraj nove demonstracije. Češka šola je popolnoma demolirana, inventar na cesti. Legionarski oficirji, ki so bili v nekem hotelu so bili od množice napadani in so se morali braniti s samokresi. Demonstrantje so napadli tudi nemška dekleta, ki so se vračala z neke češke plesne zabave. Odstrigli so jim kite in jih podili po ulicah.

Pogajanja med Poljsko in Češko.

Varšava, 12. novembra. Danes odpotuje poljsko odposlanstvo v Prago v svrhu nadaljevanja pogajanj glede tešinskega ozemlja, razdeljenega med Čečkoslovaško in Poljsko.

Razna poročila.

Trst, 14. novembra. „Era Nuova“ prinaša naslednjo brzojavko iz S. Margherite: Italijanski delegaciji je došla danes od logaškega sindika brzojavka, v kateri „se“ v imenu prebivalstva protestira proti nevarnosti, da se logaški okraj odstopi Jugoslaviji in „se“ v tej uri naglašajo slovesno volja prebivalcev, da ostanejo za vedno spojeni z Italijo.

Beograd, 15. novembra. Predsedniki in člani volilnih odborov bodo imeli po 60 dinarjev dnevnice in prosto vožnjo v I. razredu.

Atna, 15. novembra. Po dosedanjih poročilih ima Venizelosova stranka pri volitvah za narodno skupščino čez 80 mandatov več nego opozicija.

Berlin, 15. novembra. (Izvirno.) „Lokalanzeiger“ javlja, da bo sovjetski rubel odpravljen kot plačilno sredstvo. Izplačevanje se bo vršilo s plačilnimi nakaznicami, ki bodo veljavne za dva meseca.

Gdansk, 15. novembra. (Izvir.) Danes, ob 4. uri popoldne je bila v zborniški dvorani izvršena slovesna proglasitev svobodne države Gdansk. Navzoči so bili: poslanci, zastopniki oblasti in zaveznikov, oficirji angleške in francoske posadke, zastopniki poljske republike in konzuli. Proklamacijo je prečital višji komisar, polkovnik Strutt.

Zakon o redu in radu.

Zadnji čas prevratni elementi dosti razpravljajo o nameravanem zakonu „o redu in radu“, kojega je parlamentu hotel predložiti minister Drašković. Predlog ni bil sprejet, torej je vsako hujškanje odveč. Pri pomnimo pa, da je tak zakon sklenjen od angleške in francoske zbornice. Odtod so vzete glavne točke Draškovićevega načrta. Evo njegove vsebine:

Po Draškovićem načrtu bodo mogle državne oblasti preseljevati družine hajdukov in odmetnikov. Ustanovi se za preganjanje hajdukov posebna varnostna četa. Ministrski svet bo odredil okrožja, v katerih se smejo omenjena sredstva porabiti. Vsi oni, ki bi bili pri preganjanju zločincev ubiti ali poškodovani, bodo dobivali invalidni pokoj. Te določbe veljajo le za Srbijo. Hajduk je zločinec, ki je ropal ali ubijal in ki ga sodnija ne more najti ter ga vsled tega po predpisanim javnem vabilu in preteku gotovega roka proglasi „hajdukom“.

Nepučeno mladino do 20. leta starosti in potepuhe bo sodilo sodišče dobrih ljudi in jih kaznovalo z zaporom.

V boju proti draginji bodo mogle državne oblasti obsojati krivce z zaporom do petih let, lahko bodo tudi razprodale in zaprle trgovino. Razen tega bodo mogle državne oblasti narekovati tudi denarne kazni, ki bodo lahko dosegale vrednost vsega premoženja krivčevega. Te kazni se bodo porabljale tudi proti tihotapcem blaga, kovanega in papirnatega denarja, kakor tudi vseh drugih predmetov, prepovedanih za uvoz ali izvoz.

V boju proti korupciji in sabotaži državne službe po državnih uradnikih se ustanovi disciplinarno sodišče, ki bo sodilo po svobodnem prepričanju. Uradniki, ki imajo čez deset let službe so lahko odpuščeni s pokojnino brez doklad.

Tako kaznovanje je po sedanjih od Avstrije prevzeti pragmatiki ravnatoko že mogoče.

Vsaka propaganda usmerna ali pismena, za nasilno spremembo današnje družabne in državne ureditve in vsako propovedanje sile kot sredstva za gospodarsko in politično spremembo se bo kaznovalo z zaporom do dveh let. Tiskovine bodo zaplenjene, shod razgnan in društvo razpuščeno.

Pri nas že zdaj velja kazenski zakon z isto določbo.

Vzdrževanje zvez z društvi in osebam iz inozemstva, ki propagirajo nasilno spremembo javnega reda, se bo kaznovalo z zaporom do enega leta. Tuji državljani se bodo kaznovali z zaporom do 5 let.

Zaplenjene bodo tiskovine, ki bi mogle zrahljati vojaško disciplino.

Draženje enega plemena proti drugemu, razžalitev, ali poviševanje enega plemena nad drugo, vsako poniževanje države in izzivanje razočaranja v njej, se bo kaznovalo z zaporom do enega leta.

Niti k lokanstvu, niti k skupni ustavitvi dela se ne sme pristopiti, dokler se ni poskušalo doseči potom ministrstva za socialno politiko sporazuma.

Delavci pri razsvetljavi vodovoda in pekarijah kruha ne morejo kolektivno zapustiti dela, če niso 15 dni poprej obvestili o tem ministrstvo za socialno politiko. (Te določbe so nove, pa črtovo jako umerjene.)

V svrhu, da postane administracija hitrejša, bo vlada na predlog vsakega ministra izdala nove predpise.

Kdor hlačno in razumno vse to čita, mora priznati, da ni poveda za nikake razburjenje delavcev, še manj pa privatnih uradnikov.

Stojanović o jadranski pogodbi

Zagreb, 15. novembra. (Izv.) Današnja „Rijeka“ priobčuje razgovor z našim delegatom ministrom Stojanovićem, ki je poudarjal važnost dejstva, da Sušak z ustjem in luko Baroš pripade pod popolno suverenost Jugoslavije. Glede našega naroda, ki pride pod Italijo, bo podala italijanska vlada uradno izjavo, ki bo jamčila slovesno raho našega jezika in kulturni in gospodarski razvoj. Glede Reke se očitajajo med Italijo in Jugoslavijo niso mogli rešiti. Mesto je popolnoma nevarno in se besta morali obe državi pogajati z njim glede ureditve mesečnih odnošajev. Glede D'Annunzia je Stojanović izjavil, da pojde najbrže na turneje v Ameriko.

Italija ratificira sporazum šele po nas.

Trst, 15. novembra. „Piccolo“ poroča, da bo Italija ratificirala sporazum v S. Margheriti, potem ko dobi poročila o izvršeni ratifikaciji v Beogradu. Jugoslovenska delegacija je izjavila,

Protest proti nasilju v Santi Margheriti.

Ljubljana, 15. nov.

Včeraj se je vršil v Uniovni dvorani impozanten shod, ki je bil prvi tolmač onega splošnega ogorčenja, katero je zavladalo med vsem našim narodom na glas o doseženem „sporazumu“ z Italijo.

Shod je otvoril ob 11. uri gosp. Premk, ki je ob viharjem odobravanju zborovalcev izjavil, da dogovora, sklenjenega in podpisanega v Santi Margheriti naš troimeni narod ne priznava in ga nikdar ne bo priznaval.

V imenu SLS je urednik gospod Smodej naglašal, da pride dan plačila. Italijani so sklenili z naše državo vojaško konvencijo iz strahu pred Habsburžani. Mi se pa Habsburžani nič ne bojimo in tudi vojaška konvencija ne bo imela nobene trajne vrednosti. Ljudska volja je suverena in ta volja ne bo nikdar mogla priznati krivic, ki se gode narodu. Bratom na zasedenem ozemlju kličemo: „Bodite junaški, mi stojimo za vami kakor en mož!“

Gosp. dr. Fetič je v imenu JDS izjavil, da smo pravdo z Italijo izgubili in pri tem ni najvažnejše vprašanje, ako se je to zgodilo vsled nesposobnosti naše diplomacije ali vsled sile razmer, katerim nismo bili kos. Važnejše je vprašanje, kaj sedaj storiti. Zgodovina je učiteljica. Nobena mirovna pogodba, ki je bila krivična, ni držala in če se je stokrat v njej zadrževalo, da je sklenjena v ohranitev „večnega“ miru. Države, ki so hotele pogoltniti preveč tujerodnih elementov, so razpadle. V tem pogledu naj si naša „prijateljica“ Italija vzame za svarilen vzgled svoječasi rimski imperij, mogočno Španijo in v najnovejšem času Avstro-Ogrsko. Vsako nasilje je še rodilo odpor, prevelik apetit pa pokvari želodec. Naš narod k tej pogodbi ni dal priložnosti in on je nikdar ne bo ratificiral! Za nas pomeni dogovor, sklenjen v St. Margheriti o sv. Martinu čunjo papirja, katere raztrgati se ne bomo nič manj zeni-radi, kot se je ženirala Srbija raztrgati od ranjke Avstro-Ogrske izsiljeno ji šlovesno obljubo, da se za večne čase odpoveduje Bosni in Hercegovini!

Gosp. dr. Krivic je izjavil v imenu NSS: Ne priznavamo st. margheritskega dogovora, ki je akt imperializma, zaslužujoč velik del našega naroda narodnostno, ne priznavamo ga zato, ker ima narodnostno zaslužjevanje vedno za posledico socialno in gospodarsko zaslužjevanje.

Samostojna kmetiška in socialno-demokratska stranka nista poslali na shod svojih posebnih zastopnikov, ker sta prepozno dobili vabilo in tudi ni bilo voditeljev v Ljubljani, ampak tajništva so poslala pismeno izjavo, da se stranki pridružujeta protestu.

Govorili so še: gosp. dr. Oblak v imenu društva „Gospodarski Zvon“, gosp. dr. Fornazarič v imenu „Jugoslovanske Matice“ ter v imenu jugoslovanskih dobrovoljcev gosp. V. F. Jelenc, ki je izjavil: „Jugoslovanski dobrovoljci so si zapisali na prapor že takrat, ko je izbruhnila svetovna vojna, geslo, da mora biti svobodna tudi zadnja ped naše zemlje in temu geslu bodo sledili dobrovoljci tudi v bodoče.“

Z navdušenjem je bila sprejeta naslednja

RESOLUCIJA:

Jugoslavlani vseh političnih strank, zbrani dne 14. novemb. 1920 v veliki dvorani hotela „Union“, protestirajo z vso odločnostjo proti odcepljenju 600.000 Jugoslovancev, med temi tretjino slovenskega naroda, od Jugoslavije in proti njihovu priklopljenju k Italiji, kakor to predvideva dogovor z dne 10. t. m., izsiljen naši državi v St. Margheriti Ligure; izjavljajo neprikrito, da slovenski narod nasilja, s katerim se njegov najzavednejši del proti svoji volji izroča iz enega suženjstva v drugo še hujše ter obsoja na gospodarsko, kulturno in politično smrt, ne priznava in ga nikdar ne prizna ter da ne bo miroval, dokler se ne popravi krivica, storjena s tem dogovorom, ki je najbrutalnejša kršitev samoodločbe narodov in ki kruto na-

sprotuje od ententnih veselih ponovno in svečano tekem svetovne vojne podanim izjavam, da se bore za svobodo malih narodov: *prukajajo*, da kompetentni faktorji tega izsiljenega dogovora ne ratificirajo; *opozarjajo* italijansko javnost, da ne more biti govora o prijateljstvu med italijanskim in jugoslovanskim narodom, dokler traja to nasilje; *sporazajo* zaslužjenim bratom pozdrave in zagotavljajo, da jih nikdar ne zapuste ter jih pozivljajo, naj neustrašeno vztrajajo v težkem položaju do dne, ko bodo danes že svobodni bratje tudi njim mogli počati svojo rešilno reko ter jih pritisniti na svoja orsa. Ta resolucija se ima po sklepu shoda izročiti vladi ter Njegovemu Visočanstvu prestolonasledniku regentu Aleksandru.

Zagreb, 15. novembra. (Izv.) Včeraj se je vršil ogromen protestni shod na Wilsonovem trgu v Zagrebu pred vceruškim, kjer so nastopili zastopniki vseh strank in z ogorčenjem protestirali proti nasilju, napravljenemu našemu narodu od Italije v St. Margheriti. Zborovanje je otvoril minister na razpoloženju dr. Zivko Petrič v imenu Jadranskega zbora, nakar je v imenu Hrvatske Zjednice dr. Nikola Hofer obsodil takozvani „sporazum“ kot nemoralen čin. V imenu Demokratske stranke je zavzel stališče doktor Ljubomir Tomčić, ki je v daljšem lepem govoru poudarjal potrebo, da nas ta nesreča stigne v močne vrste, da se posvetimo povzdignoti notranje državne sile, ki naj rodi najlepši sad — svobodo zaslužjenih bratov.

Ko je še govoril zastopnik Hrv. pučke stranke, je bila sprejeta resolucija, ki poudarja, da naš narod ne prizna in nikdar ne more priznati nasilja v St. Margheriti; pozdravlja zaslužjene brate in jih vzpodbuja, da vzdržijo junaško do dneva, ko jih svobodni bratje ujedinijo z materjo Jugoslavijo in poudarja konečno, da o prijateljskih odnosih z Italijo ne more biti govora, dokler naši od nje zaslužjeni bratje ne bodo osvobojeni.

Ko je govoril še neki komunist, se je razvrstil impozanten sprevod, ki je šel na lico in Zrinjevac, demonstriral proti Italiji, proti naši delegaciji in za nesvobodne brate, nakar se je mirno razšel.

Beograd, 15. novembra. V nedeljo dopoldne se je vršil tukaj veličasten shod prebivalstva naše prestolice proti krivični in nasilni rešitvi jadranskega vprašanja. Velika dvorana Kazine je bila nabito polna, tisoči in tisoči ljudi so stali na Terezijah. Impozantnemu shodu je predsedoval stari dalmatinski borec Juraj Biankini. Kot podpredsednika sta bila izvoljena Slovenec dr. Rybač in Srb Mladen Belić. Biankini je otvoril shod in v svojem govoru poudarjal: Ogromne žrtve srbske vojske in jugoslovanskih legij niso dosegle cilja, ki nam je bil pred očmi. Doživeli smo drugo Kosovo. Diplomacija naj podpisuje kakršnekoli dogovore, narod ni podpisal pogodbe, ki zaslužuje na stolice tisočev naših jugoslovanskih bratov. Srbija je bila prisiljena podpisati leta 1903. dogovor z Avstrijo, v katerem se je odrekla Bosni in Hercegovini, toda kljub temu je došel dan osvobodjenja teh dveh dežel. — Nato je govoril predsednik centralnega odbora „Saveza jugoslovanskih dobrovoljcev“ Sreten Stojanović, ki je v svojem govoru izjavil, da bo sovražnik plačal svoj račun v bodočnosti še dražje kakor vsi sovražniki Srbije v preteklosti. Govornik je apeliral na delo, red in disciplino vsega naroda, da bi mogli čimprej rešiti zaslužjene brate. — Pravoslavni pop Sergije Jokić je naglašal, da bo naš narod znal obračunati s svojim velikim sovražnikom v istem zmislu je govoril posl. Gjur Džamonja, ki je obsodil zaveznike, ki se niso ozirali na nas. Slovenec dr. Rybač je izrazil svojo radost, ko vidi, da v Beogradu, v srcu Jugoslavije, bijejo srca za ves naš narod in za vse brate, ki ječe pod italijanskim jarmom. Slovenci niso prisestvovali konferenci v St. Margheriti in je tudi ne priznavajo. Slovenci upirajo oči v Beograd, odkoder nam mora prisijati osvobodjenje. — Za njim je govoril komunist Milorad Rajčević, ki je izjavil, da ako-

ravno je član III. internacionalne, ne priznava usiljenih meja in da se mora rešiti zaslužjene brate. — Pri prečitanih brzojavkah je bil s posebnim navdušenjem sprejet pozdrav iz Ljubljane. — Nato so bile sprejete sledeče resolucije: Meščani Beograda, zbrani na današnjem protestnem shodu v nedeljo 14. novembra, protestirajo najenergičnejše proti težkim pogojem, ki nam jih je vsilila Italija v rešitvi jadranskega vprašanja. 2.) Tri bratska plemena, zbrana na današnjem zboru se ne bodo nikdar sprijaznila s pogodbo, da bi izgubili preko pol milijona svojih bratov, ki pridejo v italijansko robstvo. 3.) Ob tej priliki nam je dobro znano, da računajo naši sovražniki na našo neslogo ter izjavljajo proti prijateljem in sovražnikom, da tvorimo nerazdvojljivo celoto, ki je nihče ne more razbiti. 4.) Akoravno današnje razmere niso ugodne, da bi nekaj stvarnega storili za naše brate izven naših mej, jim sporočamo, da ne bo jugoslovanski narod, njihovi bratje, ki ostanejo v svojih domovih in domovini, nikdar pozabil nanje, dokler ne vidi uresničene želje vsega jugoslovanskega naroda. Resolucija je bila sprejeta soglasno, nakar so zborovalci odpeli vse tri narodne himne. — Po končanem shodu je šla vsa množica, preko 10.000 ljudi, pred stanovanje regenta, kjer mu je priredila navdušene ovacije. Nato je šel narod pred ministristvo zunanjih zadev, kjer je bučno demonstriral proti vladi in delegaciji, ki je podpisala tako sramotno kapitulacijo. Demonstranti so razbili na ministristvu vrata okna. Nato so se napotili demonstranti proti italijanskemu poslanstvu, tuda policija je zaprla dohod v ulico s kordonom, demonstranti so prebili kordon in hoteli pred poslaništvom, kjer jih je orožništvo na konjih in vojaštvo zaustavilo. Tu je govoril narodu Joso Matošič, ki je izjavil, da nima nihče kaj proti vsaki in orožništvu, ki ima neprijetno dolžnost, da brani poslopje in ljudi, zastopnike novopečenih zaveznikov. Kadar pride čas, bodo isti vojniki in orožniki, ki ob tej priliki zastavljajo pot, prvi, ki bodo šli, da z nami osvobode naše brate v zasedenem ozemlju.

Volilna borba

V Škedi in sestanki JDS na Stajer skem. V nedeljo sta se vršila v Ptuj in Ormožu sijajno obiskana demokratska shoda. V soboto je bil v Balonovi gostilni v Pobrežju zaupni sestanek demokratov, ki je trajal nad tri ure. Profesor Voglar je razložil navzočim pomen volitev in opozarjal na nujno potrebo, da gredo vsi do zadnjega na volišče, da se stre klerikalna premoč. Tudi v Marpergu je nedeljski shod uspel nad vse pričakovanje. Shodu je predsedoval notar Golob, govoril pa je profesor Mravljak, čigar izjavljanja so sprejeli zborovalci z odobravanjem na znanje. Shoda v Vuzenici se je udeležilo nad 200 ljudi. Predsedoval je posestnik Bernik iz Vuzenice. Govoril je kandidat prof. Mravljak.

V Kandidatura dr. Gregorina. Glasilo Jugoslovancev v Istri „Pučki prijatelj“ javlja o Rybačevi in Gregorinovi kandidaturi, in konstatira, da je zadene krivica, da so kandidature onemogočene, dr. Rybača, ker je on kandidiral kot strankar, a ne kakor predstavnik beguncev, kar je storil dr. Gregorin. List obžaluje, da je na ta način onemogočeno, da pride v ustavotvorno skupščino eden najodličnejših naših narodnih delavcev dr. Gregorin in pravi, da je velika škoda, da se to ne da več popraviti.

V Volilne skrinice nameravajo baje klerikalci opremiti z znakom križ v rdeči barvi na belom polju.

V Volilno gibanje. Jugoslovanska republikanska stranka je dodaj prijavila samo v Beogradu svojo kandidatsko listo. Naslede liste je poslane Milovan Lazarevič. — General Zivković, bivši komandant jugoslovanskega dobrovoljskega korpusa v Rusiji je odklonil kandidaturu, ki jo mu je ponudil velesrbski agitator Čokorilo za Bosno. — Jugoslovanska muslimanska organizacija je priredila včeraj velik shod v Sarajevu, kjer je govoril znani dr. Hrasnica in bivši minister Spaho, ki je napadal vlado in negotavljial, da se sedaj Muslimanom godi slabše nego v Avstriji. Vladni zastopnik je zato razpustil shod, a ker Spaho ni nehal govoriti, so udrli redarji na zborova-

lišče in izpraznili dvorano. Muslimani so potem na ulici priredili ovacije Hrasnici in Spahi, a demonstrirali so proti Šerifu Arnautoviću ker izjavljale muslimanske stvari.

V Povodim predaje kandidatskih list za konstituanto je prišlo v Osijeku med predajalci demokratske in zajedničke liste do ostrega konflikta. Demokrati so bili prvi v sodnem dvoru in predali predsedniku listo, za to so navalili zajedničkarski predajalci in protestirali proti temu, češ, da so bili oni že poprej v sodni palači. Ko je predsednik sodnega stola konstatiral, da so demokrati prvi vložili kandidatsko listo, so zajedničarji začeli razbijati in niso pustili, da bi se sestavil zapisnik o predaji list. Nazadnje je bil predsednik sodišča prisiljen zajedničarje s pomočjo sodnih slug postaviti na ulico, da je mogel sestaviti zapisnik in izročiti demokratskim predlagam potrdilo, da je njih lista prva.

V Največ kandidatskih list za volitve v konstituanto bo vsakakor v Dalmaciji; do zdaj je oddalo svoje liste sedem strank odnosno organizacij in sicer: demokrati, nadstrankarji, radikalci, dobrovoljci, seljska stranka, trgovci in obrtniki, samostojni seljaki. Ker vložijo svoje liste še zajedničarji, komunisti in klerikalci, bo torej v Dalmaciji skupno 10 kandidatskih list.

V Radikalci proti Trumbiću. Kakor smo že poročali se je dosegel med vsemi strankami v Dalmaciji sporazum, da kandidirajo vse stranke dr. Trumbića. Tudi dalmatinski radikalci so v principu pristali na to, da kandidirajo, ali morejo poprej vprašati glavni odbor radikalne stranke. Ta pa je ukazal radikalni stranki v Dalmaciji, da ne sme kandidirati dr. Trumbića, ampak da mora nastopiti s svojo samostojno kandidatsko listo.

Politične beležke.

+ Delo razmejitvene komisije. Ker se jugoslovanski in avstrijski komisar nista mogla sporazumeti glede črte, ki bi tvorila mejo med Korošnjakom in Sv. Lovrencem, ki bi se po mirovni pogodbi morala določiti v terenu, so komisarji neinteresiranih držav v komisiji uredili to mejo na ta način, da pripada skoro vsa občina Mlake, izvenem mali del kat. občine Mlake, Avstriji, dočim se občina Sv. Primož razdeli tako, da pripade večji del kat. občine Radvanja Avstriji, manjši del te občine in del kat. občine St. Jernej s cerkvijo in šolo Jugoslaviji. — Ker ta meja na dveh krajih preseče posestva, so komisarji neinteresiranih držav pozvali jugoslovanskega in avstrijskega komisarja, da skušata ta nedostatek popraviti potom kompenzacije.

+ D'Annunzio še ni zadovoljen! Iz Kraljevice poročajo 14. t. m.: Po glasovih o sporazumu v S. Margheriti so se pričele nove norosti d'Annunzia na Reki. Že dolgo časa napovedano okupacijo Kvarnera in okolice Reke namerava namreč izvesti d'Annunzio sedaj. Predvčerajšnjem je izkrcal d'Annunzio vojske na otoku Krku. Prejšnji poveljnik, najor redne vojske Saccini, se mu je s posadko in orožništvom stavil na razpolago. D'Annunzijevo arditio so pričeli na otoku z ropanjem ter odvajajo ljudem imetje. Naši ljudje beže v Jugoslavijo. Na Sušaku so očistili karabinerji vse hrvatske napise na Jelačićevem trgu. Izšel je proglas, ki pravi, da se nikdar ne sme priznati pogodba, sklenjena v S. Margheriti. V proglasu se zahteva, naj reška država izvede prekrsijo Sušaka. Bakra, Kraljevice, Kastve in vseh kvarnerskih otokov.

+ Francozi čestitajo Italiji, ter izrekajo Jugoslaviji svoje priznanje. Pariški časopisi proslavljajo italijansko-jugoslovanski sporazum kot mirovni dogodek, ki bo ugodno vplival na položaj cele Evrope. Večina listov čestita italijanski vladi k uspehu in izraža beograjski vladi tople besede priznanja. „L'home libre“ piše: Jugoslaviji se je treba zahvaliti, da je pustila vse pomisleke samo da zagotovi mir na Adriji, akoprav z žrtvami, ki gotovo ne odgovarjajo kompromisu. „L'Avenir“ izjavlja, da je beograjski kabinet pokazal požrtvovalnost, h kateri mn je treba samočestitati. Skrbni radi težavnega

notranjega položaja in želja po gospodarski pomoči Italije! (1) so jugoslovansko vlado pripravile do preverjanja, da je poravnava spora z Italijo življenjski pogoj za Jugoslavijo. „Action Française“ sinatra pogodbo, sklenjeno v S. Margheriti za prvi uspeh osvoboditve Evrope od Wilsonizma, kar je posledica Hardingove zmage v Ameriki. Tudi „Republique Française“ sinatra sporazum med Italijo in Jugoslavijo za posledico preobrata v Ameriki. „Figaro“ naglašja, da pomeni ta dogovor predvsem sijajno zmago d'Annunzia. Socialistična „L'Humanité“ pa izjavlja, da je sporazum le posledica nastopa italijanskega in jugoslovanskega proletarijata, ki sta odločna nasprotnika vojne.

Prosveta.

— Koncert A. Trost. Ime Trost — bi človek mislil — zadostuje, da bi naša koncertna publika napolnila dvorano. Saj si je znal naš virtuoz dobiti uspehov in priznanja v dunajskem in drugem glasbenem svetu. Toda koncert je prišel v dobo, ko je bila že cela vrsta koncertov pred njim in tako je bil, žal, večer slabo obiskan, niti polovico dvorane ni bilo zasedeno. Spored je bil izbran (Beethoven, Schumann, Brahms, Suk, Novak, Čajkovskij) ni treba omenjati, da je bila igra prvovrstna, tako da je bil to eden najlepših koncertnih večerov. Umetnik je prejel v priznanje mnogo aplavza.

— Simfoničen koncert muzike Dravske divizije bo v četrtek dne 18. t. m. v dvorani hotela „Union“. Pri tem koncertu se bodo izvajale pod vodstvom kapelnika dr. Čerina sledeče skladbe: 1.) D. Jenko: „Kosovo“ ouvertura. 2.) Dr. A. Dvořak: „Simfonijska F-dur“, op. 76. 3.) R. Wagner: „Svev Renskih hčer“ iz muzikalne drame „Rensko zlatoto“. 4.) B. Smetana: „Iz čeških logov in gajev“ simfonična slika. — Vstopnice se dobiva v Dolencevi trafiki, Prešernova ulica.

— Anton P. Čehov „Sosedje in druge novele“. Poslovenil Fran Pogačnik v Ljubljani 1920. Založila Tiskovna zadruga v Ljubljani. Cena K 18, po pošti K 1 60 več. S to zbirko stopa pred nas A. P. Čehov poleg Maupasanja največ čita novelist svetovnega slovenskega. Fin psiholog obdeluje vsestransko snov ter slika življenje umetnikov, bozatašev in malih ljudi z posledno realistično in neizprosno resnicoljubnostjo. Pričuje novele nam pričajo, kako se je znal lotiti problematične ženske naravi in iznemenliivega ženskega značaja. Delikatne stvari, kakor žensko nezvestobo v zakonu, stremjenje ženske duše dvigniti se nad vsakdanjost, ostre si lažneje morale in se izpopolniti kakor moški, dalje žensko občutnost in muhavost, obvladuje pistalei z nedrsežno lahkoto in dovršenostjo. Knjiga obsega poleg naslovne povesti še nastopne: „Babje carstvo“, „Vetiki in mali Volodja“, „Znamenti ljudje“, „Dobri ljudje“, „Rotschildove gosli“. Knjiga se naroča pri Tiskovni zadrugi, Sodna ulica št. 6, Ljubljana.

Sokolski vestnik.

V Sokol I. opozarja na veliko akademijo, ki jo priredi v soboto, 20. t. m. v veliki dvorani hotela „Union“. Poleg telovadnih točk je na sporedu nastop raznih naših umetnikov, tako operne pevke gč. Zikove, g. Marija Kogovca, g. Jarca, društvenega kvarteta in orkestra, nagovor itd. Dolžnost vsakega zavednega Sokola bodi, da poseti to akademijo. Zdravo!

sv. Sokolsko društvo na Viču zida svoj lastni dom, ki bo še ta mesec dograjen. Velika dvorana bo služila v prvi vrsti v telovadne namene, ekrdelo pa se bo v njej tudi za duševno izobrazbo vsega članstva in za novo vseh prijateljev Sokolstva. V ta namen je zgrajen v dvorani moderen oder za prirejanje dramskih predstav, koncertov, različnih nastopov itd. Da pa bodo vse predstave dostojno opremljene tudi na zunan je treba mnoge stvari, različnih predmetov, ki se rabijo pri pripravi, ki na jih društvo nima in si jih radi velikanskih izdatkov za stavbo ne more nabaviti. Radi tega se obrača podporniki dramski odsek od prijateljev Sokolstva in ljubiteljev gledališke umetnosti s prošnjo, da darujejo predmete, ki jih morda ne rabijo in jih lahko utrpijo društvenemu odru, in sicer: stare obleke, narodne noše, uniforme, starinska pokrivala, orožje, slike pozde itd. Darove bo pobiral v Ljubljani brat Sturm v Narodni tiskarni, doma pa brat Osredkar v Sokolskem domu na Viču. Vsi zunanji darovi naj se pošlijo na „Sokolsko društvo Vič“. — Dramatični odsek Sokolskega društva na Viču.

Ljubljana, 15. novembra.

* Povratek jugoslovanske delegacije. V nedeljo ob 4. uri 10 minut zjutraj je jugoslovanska delegacija s posebnim salonskim vlakom prispela iz St. Margherite v Ljubljano. Vlak je postal na glavnem kolodvoru kakih 15 minut, nakar je ob 4.25 nadaljeval vožnjo proti Zagrebu in Beogradu. Ljubljancje so v soboto pozno v noč čakali na glavnem kolodvoru prihoda delegatov, katerim so nameravali prirediti poseben sprejem.

* Vtis podpisa pogodbe v Beogradu. Visti, ki jih priobčjujejo beograjski listi o našem porazu v St. Margheriti in o novi jugoslovanski-italijanski zvezi, so povzročile v beograjskih krogih, političnih kakor meščanskih, zelo mučen vtis. Tudi komunisti se razburjajo. Današnje „Radničke novine“ prinašajo članek pod naslovom: „Novi poraz“, v katerem očitajo meščanskim strankam, da so krive poraza, ker so se pred in med vojno preveč naslanjale na entente. V političnih središčih vlada veliko ogorčenje zaradi izgube, ki jo moramo utrpeti. Akademski omladina je priredila velike manifestacije. — Čuli so se vzkliki proti ententi, zlasti proti Italiji. Spreved je šel pred konak regenta prestolonaslednika Aleksandra in tam pel narodne himne. Nato so se manifestantje mirno in v redu razšli.

* Slovenski novinarji proti pogodbi z Italijo. „Društvo jugoslovanskih novinarjev v Ljubljani“ je poslalo na včerajšnji protestni shod v Beogradu nastopno brzojavko: Jadranski obrani, Kazina, Beograd. Priključujemo se Vašemu protestu proti krivični ureditvi mej napram Italiji; vse lepe besede naših diplomatov o prijateljstvu so prazne fraze, dokler nam Italija ne prizna zadnje naše pravice. — Društvo jugoslovanskih novinarjev v Ljubljani.

* Narodno socialni kandidati. Piše se nam: G. Deržić očitno ne verjame, da bo izvoljen v Ljubljani. Zato se je preselil tudi na štajersko kandidatsko listo NSS. Toda on je le formalni nosilec liste, kajti pravi reprezentant liste NSS, je g. Gobeč iz Celja, dasi kandidira šele na 8. mestu. Ker kandidati neprestano odstopajo, je priznal kandidaturu pri NSS, vsej Ljubljani dobro znani g. Kunič, ki je bil svojčas protikandidat dr. Tavčarja in res enoglasno izvoljen.

* Značilno. Pišejo nam: K Vaši notici si dovoljujem podati tudi jaz sledečo dogodbico. Neki višji ministerjalni uradnik me je naprosil, naj bi mu preskrbel slovensko služkinjo, katera bi imela poleg popolne oskrbe v hiši še mesečne plače 125 dinarjev. Ta služkinja, ki naj bi bila predvsem sirota ali hčerka kakega slovenskega invalida, stara okoli 15 let, naj bi šla že v najkrajšem času v službovanje v Beograd. Navetovalo se mi je, da naj povprašam v tukajšnjem Lihtenturnovem zavodu, kjer oskrbujejo take sirote. Ko sem tam povedal, kako dobro mesto se nudi slovenski siroti, mi je rekla prednica, naj pride dotični gospod takoj po njo. Ko sem prišel drugi dan v Lihtenturnov zavod, da prevzamem to siroto, so me naenkrat vprašali po veri dotičnega službodajalca. Povedal sem, da je ta ministerjalni uradnik Srb, torej pravoslavne vere. V moje začudenje mi je prednica odgovorila, da krščansko vzgojene deklice ne more dati v službo protestantskemu verniku. Zagotavljajoč prednico, da ta uradnik ni protestantske, temveč pravoslavne vere, mi je prednica rekla dobesedno: „To je vseeno ali protestantske ali pravoslavne vere k drugoverniku deklice ne damo.“ Sirota je ostala v zavodu in je bila ogoljufana za službo in eventualno bodočnost.

S. K.

* Zemljevid Slovenskega ozemlja ki ga izda „Slovenska Matica“ v Ljubljani, se ravno tiska. Vez zemljevid bo 91 cm širok in 127 cm dolg ter izide na štirih listih, ki se lahko rabijo posamezno ali pa se dajo zlepliti. Vsak od štirih delov bo stal po sedanjih stroških sedeč 20 kron, torej celoten zemljevid 80 K brez nalepljenja. Nalepiti si more dati zemljevid po želji vsak naročnik sam pri knjigovozu. Naročnine za zemljevid sprejema Matica takoj in sicer 80 kron (poština posebej) na račun enega izvoda. Če bodo

stroški večji, kar pa ni pričakovati, bodo morali naročniki še primerno vsoto doplačati. Mnogo maticarjev je plačalo naročnino za zemljevid in nalepljenje že pred vojno. Ta plačila bo Matica vrnila.

* V Ljubljano je prišel na povratku iz St. Margherite odlični jugoslovanski častnik g. Ivan Tanović, narednik beograjske „Politike“. Sedaj je prišel tudi delegat ministrstva prosvete načelnik Knežević iz Beograda.

* Primorski begunci, ki so valed političnih prilik v zasedenem ozemlju bili materijelno oškodovani, bodisi vsled neopravičene internacije ali zapora, bodisi valed izgredov, se pozivajo, da v najkrajšem času predložijo Uradu za zaščito beguncov, Ljubljana, Turjski trg 3, vsa tozadevna dokazila oziroma verodostojne podatke o utrošeni škodi. V spisu naj naj se navede ime, takratni bivališče in pristojnost oškodovanca.

* Pisarna „Gospodarskega zveza“ se nahaja začasno v Dalmatinovi ulici št. 15 (pisarna dr. Jos. C. Oulaka), vpisujejo se tudi člani od 4—6 ure vsak dan. Članarina znaša mesečno 1 dinar. Pristopajte k družtvu „Gospodarskega zveza“!

* Državna posredovalnica za učlo naznanja, da so uvedene pri njenih podružnicah v Ljubljani in Mariboru odsele nepretrgane uradne ure od 8. ure zjutraj do 5. ure zvečer.

* Razpis službe. Pri „Državni posredovalnici za delo“ je razpisano mesto moške pisarniške moči z letno plačo 1200 dinarjev in dnevnici, kakor za nenukazne državne nastavnice, prošnje je vlagati do 25. t. m. Pogoji najmanj 4 razredi srednje šole ali pa meščanske in trgovske šole. Prosilci s pisarniško prakso imajo prednost.

* Z naše univerze. Za docenta teoretske filozofije na ljubljanski univerzi je imenovan dr. Fran Weber, doslej začasni docent na zagrebški univerzi.

* II. medicinski ples. Društvo Jugoslovanskih medicincev v Ljubljani naznanja vsem vabljenim, da se vrši „II. medicinski ples“ v soboto, dne 20. t. m. Vstop le proti vabilu — Odbor.

* Inženir je postal slušatelj Franjo Ševnik na gozdarskem oddelku gospodarske fakultete zagrebškega vseučilišča.

* Učitelji in učiteljice kamniškega in kranskega okraja se sestanejo v četrti okoli 3. ure v Komendi pri Voletu. Vreme ne zadržuje. Izven UJU.

* Doneski za gasilne straže. Uradni list deželne vlade za Slovenijo objavlja naredbo celokupne deželne vlade, s katero se med drugim odreja, da morajo domače kakor tudi inozemske požarne zavarovalnice in družbe, katerim je dopuščeno poslovati v naši kraljevini, vsako leto plačati dva odstotka od vplačenih požarnih zavarovalnin kot zakoniti doneski v korist gasilnih straž in en odstotek kot podporo gasilcem, ki so se ponesrečili v službi. Ti doneski tvorijo poseben gasilski sklad. Doneske odmerja, pobira in upravlja deželna vlada za Slovenijo, poverjenstvo za notranje zadeve.

* Otvoritev telefonske centrale v Brežicah. Pri poštnem in brzojavnem uradu Brežice se je otvorila dne 26. oktobra t. l. telefonska centrala z javno govornilnico za krajevni in medkrajevni promet.

* Dr. Alfonz Serjun, ki se je pred kratkim ponesrečil v baški dolini, ni umrl, kakor so javila poročila, nego je samo težko ranjen. Sedaj mu gre bolje. Zdravi se v goriški bolnici usmiljenih bratov.

* Dr. Milan Roje častni doktor. Na zagrebškem vseučilišču bo danes, 16. novembra, promoviran za častnega doktorja medicine dr. Milan Roje, hrvaški podban in poverjenik za notranja dela.

* Politični klub JDS. vabi svoje člane na sestanek, kateri se vrši v torek, dne 16. t. m. ob 8. uri zvečer v prostorih tajništva JDS. „Narodni dom“, I. nadstropje.

* Uslužbenec za JDS. Dne 12. t. m. so imeli uradniki in uslužbeni v Mokronogu svoje posvetovanje glede bodočih volitev. Po vsestranskem razmotrivanju strankinih programov

in volilnih izjav vseh strank v Sloveniji in po temeljiti presoji se izvršene uspešne dela za javne uslužbenice in uradnike so prišli do sklepa, da oddajo pri bodočih volitvah svoje glasove za demokratsko stranko.

* Zakaj vera pesa? Pišejo nam iz Kostanjevice: V sredo, 10. t. m. okoli 3. ure popoldan sta prinesla botra g. Josip Zordan in njegova soproga iz Malih Malenc v Kostanjevico otroka h krstu. Doma ni bilo ne župnika, ne kaplana. Botra sta žakla potrebljivo do 6. ure, potem sta se pa odpeljala brez krsta domov. Župnik in kaplan sta bila, seveda, na agitaciji za volitve, kjer sta gotovo govorila tudi o pešanju vere. Seveda, ako se duhovniki ne brigajo za vero, kdo, se bo pa potem brigal?

* Kmečka buna na Hrvaškem. Ker je medicinska fakulteta eodliču že predložila svoje mnenje o duševnem stanju obtoženca Blaža Tupeka, se bo 17. t. m. glavna obravnava v tej zadevi pred zagrebškim sodnim dvorom zopet nadaljevala. Kakor znano, je Tupek obložen, da je povodom kmečke bune umoril kotarskega predstojnika Spilerja v Sv. Ivanu Zelini.

* Lep plač. Komisar železniške policije v Mariboru, Majstrovic, je ustavil nekoga potnika, ki je potoval na Dunaj in je že pasiral carinsko in policijsko kontrolo. Slučajno je g. Majstrovic zahteval od njega potni list. Glasil se je na ime Ašer Klapholz, potnik z Dunaja. Konstatiralo se je, da je ta Ašer dobil od našega konzulata na Dunaju visum za potovanje skozi Jugoslavijo v Rumunijo; potoval je v Beograd, pa hajd nazaj zopet na Dunaj. Nosil je s seboj dva kovčka z vzorci. Komisarju so posebno padli v oči našim damam tako priljubljenih pajčolanov. Vzorci so bili vloženi v dveh trdo vezanih knjigah. Na posameznih trdih listih so bile lepe ženske podobe, a čez podobe vzorci pajčolanov. Lepi pajčolani, a komisar se je bolj zanimal za trdo vezavo. Prerezal je eno, in glej čudo: začeli so iz nje padati dolarji. Ravnotako pri vezavi druge knjige. Komisar je našel 11.736 dolarjev, katere je zaplenil, a Ašerja Klapholza je dal odvesti v zapor. Ašer čaka sedaj na obsodbo, komisar pa na lepo nagrado. V interesu pobijanja tihotapstva je želeli, da bi nobeden ne čakal predolgo.

* Delna stavka privatnih namešencev v Zagrebu. Včeraj v nedeljo se je vršilo v Zagrebu veliko zborovanje privatnih namešencev, na katerem je bilo sklenjeno, da morajo namešenci nekaterih večjih trdnj stopiti v stavko. Gospodarjem se pošlje nova spomenica glede povišanja mezd za 50 odstotkov. Danes opoldne je po nekaterih trgovinah izbruhnila delna stavka, vendar pa ni pričakovati, da bi izbruhnil splošni štrajk.

* Zagrebški hišni posestniki so predložili vladi spomenico, v kateri zahtevajo, da se jim priznajo pogodbeni glede povišanja stanarine in odnošajev s strankami. V prvi vrsti zahtevajo, da se plačuje stanarina v dinarjih, in sicer za eno sobo 60—100, za dve sobi 150—240, za tri sobe 300—350 dinarjev, za stanovanja ki obsegajo več sob pa naj se dovoli svobodna pogodba hišnih posestnikov s strankami. V soboto se je vršila pri mestnem načelnstvu tozadevna anketa, katere so se udeležili zastopniki gostilničarjev, trgovcev, obrtnikov, javnih namešencev in skoro vseh organizacij. Vsi govorniki so se izrekli proti zahtevam hišnih posestnikov.

* S. S. K. Sparta pozivlja vse svoje člane, da oddajo zanesljivo do 30. t. m. svo klubovo lastnino pri g. Kosce, Gosposvetska cesta 13/1, vrata 65.

* Novi vlaki. Na progi Zidani most—Zagreb j. k. vozita počenš z 18. novembra osebna vlaka, ki sta vozila dosedaj iz Zagreba j. k. do Brežic in obratno, iz Zagreba j. k. b 0. uri 2 min., prihod na Dunaj 7. uri 32 min. V obratni smeri odhod iz Zagreba j. k. ob 12. uri 55 min., prihod v Zidani most ob 15. uri 39 min. — Lloyd ekspresni brzovlak Dunaj—Trst ima poleg dosedanjih vozov do 17. novembra še dva voza za Zagreb j. k., in sicer 1 spalni in 1 voz I. in II. razreda. Odhod z Dunaja vsako sredo ob 19. uri, prihod v Zagreb j. k. vsak četrtek ob 7. uri 32 min. V obratni smeri odhod iz Zagreba vsak torek ob 10. uri 2 min., prihod na Dunaj vsak torek ob 11. uri 40 min.

— Železniška konferenca v Mariboru. Prejeli smo sledeči komuniké: Dne 10. in 11. novembra so se vršila v Mariboru pogajanja med ljubljanskim in dunajskim obratnim ravnanstvom in zastopniki glavnega ravnanstva južne železnice. Povod pogajanj je bila okolnost, da se vlakovski promet med našo državo in Avstrijo kljub odstranitvi raznih carinskih in prometno-tehničnih ovir, ki so otežkočale dovoz in odvoz tovarov preko Maribora in carinsko opravilo tamkaj, ni mogel razviti, ker avstrijska južna železnica nima dovolj osebja ne dovolj strojev, da bi premagala blagovni prom. med obema držav. in razen tega še služila mednarodnemu prometu preko Jugoslavije. Uspeh pogajanj je bil ta, da je ljubljansko Obratno ravnanstvo z ozirom na razpoložljivi stalež vlakovnega osebja in strojev sklenilo pomagati potrebam blagovnega prometa s tem, da se je zavezalo tovarne vlake med Gradcem in Mariborom do vsak čas mogočega preklicati voziti s svojimi stroji in spremljati s svojim vlakospremnim osebjem. Naši zastopniki so se v to zavezali tem lože, ker je izza časa močnega vlakovnega prometa v Mariboru toliko vlakovnega osebja na razpolago, da bi mu danes vsled nezadostnega vlakovnega prometa morali odpredati službo in postaviti na ceste v najneugodnejšem letnem času. Koncesiji naši zastopniki niso dali Avstriji nobenih, ker bo Avstrija morala dati za la vlakovni promet precejšnjo množino premoga in drugih potrebščin. Ukrep je socialno-gospodarsko utemeljen, ker bo s tem zagotovljen mnogim našim ljudem zaslužek.

— Zadrčni svet v Zagrebu. Prelečno sredo se je v Zagrebu vršila prva seja te institucije, ki bo za bodoči razvoj naše agrarne reforme eminentno važnosti. Na seji se je razpravljalo v prvi vrsti o oskrbi naših mest z mlekom. V posameznih krajih mestnih okolišev so osnujeju mlekarske zadrge, v Božjakovini pa se priredi mlekarški tečaj. Sklenilo se je, da se določita dve vrsti mleka, in sicer manjvredno v 1-5 do 3 % maščobe in polno mleko z nad 3 % maščobe. Zadrčni svet se je tokrat. Finančno ministrstvo se naprosi, da dovoli vsaki hiši 15 tobakovih rastlin za vsako nad 16 let staro moško osebo. Za vsako rastlino naj bi se plačala pristojbina 2 K.

— Prepoved uvoza luksuznega blaga ni ukinjena. Ker so carinarice naredbo o pobiranju davka na poslovni promet č. št. 71.144, po kateri je bilo luksuzno blago obdavčeno razen s carino in prometnim davkom še z 10 % davkom od vrednosti blaga, nenečno razlagale in so nekatere dopuščale uvoz prepovedanega luksuznega blaga, druge pa ne, se je obrnila ljubljanska trgovska in obrtniška zbornica na generalno direkcijo carinske uprave za pojasnilo. Generalna direkcija je pod številko 72.689 sporočila, da prepoved uvoza blaga po sklepu ministrskega sveta č. št. 22.490 z dne 19. marca 1920 ni ukinjena in ostaja nadalje v veljavi.

— Oddaja trl. Iz državnih trtic v bivši Kranjski se bodo oddajale trte prihodnje spomladi cnim vinogradnikom, ki se zanje zglasijo pri vodstvu prislojne državne trtnice ali pri državnem vinarskem nadzorstvu v Novem mestu do dne 20. decembra t. l. Blizje pogoje se izve istotam ali pa iz razglasa pri županstvih v vinorodnih krajih.

— Oddaja voženj za mestno plinarstvo. Dne 24. novembra ob deseti uri dopoldne se bo vršila v pisarni ravnanstva mestne plinarne na Resljevi cesti javna pismena ponudbena razprava glede oddaje voženj za čas od 1. januarja 1921. do 31. decembra 1921. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasa, nabitega na mestni deski.

— Razprodaja carinskega blaga. Uprava glavne carinarnice v Ljubljani je pod št. 19.676 z dne 11. novembra t. l. sporočila trg. in obrtn. zbornici, da naj pozove vse interese, da takoj dvignejo blago, ki je bil pred 1. novembrom dospelo na carinarnico, ker bo drugače izloženo javni prodaji. Zbornica pozivlje vse interese, da pravočasno dvignejo svoje pošiljke da se izognejo prodaji na javni dražbi.

— Cena pavoč in kave v New Yorku. Glasom zadnjih vesti cene pavoč in kave v New Yorku konstantno padajo. Razlozi za ta pojav so pomikanje notranjega povpraševanja in zastoj v konjunkturi, a padanje cene kavi so v glavnem povzročila poročila z brazilskih tržišč o znatnem padanju cene.

— Obnova Francije. Zadržna posvetovanja dne 5. nov. med zastopniki Francije in Nemčije tičeča se obnove po vojni porušeni krajci Francije, so imela popoln uspeh. Zastopniki francoskih zvez so se soglasno zjediniili na tem, da mora

biti pri obnovitvenih delih izključen vsak privatni dobiček. Nemško delavstvo bo dobilo ožkazano natančno omejeno ozemlje in ne bo pomembno s francoskim.

— Produkcija in poraba papirja na Poljskem. Pred vojno je imelo Kongresno Kraljestvo deset velikih tvornic za papir, a meseca maja t. l. šlo je Kraljestvo z Galicijo vred 12 tvornic. Kongresno Kraljestvo je produciralo pred vojno 62.000 ton, Galicija 8.000 ton, Gornja Šlezija 70.000 ton; skupaj 140.000 ton. Če vzamemo v obzir številno prebivalstva od 25 milijonov duš, bi prišlo na osebo 5.6 kilograma. Kraljestvo lahko producira tudi rotacijski papir, in sicer okoli 15.000 ton letno. Produkcija poljskih tvornic s Šlezijo vred krije potrebe zemlje.

— Gospodarska konferenca v Bratislavi. Dunajski „Abend“ poroča, da sta dve nacionalni državi odklonili sodelovanje na gospodarski konferenci v Bratislavi iz poverem političnih razlogov. Kakor vse kaže, menda do te konference sploh ne bo prišlo.

— Svobodna trgovina v Češkoslovaški. V Češkoslovaški bo v kratkem dopuščena že dolgo pričakovana delna svobodna trgovina. Blago, ki se bo nahajalo na listini, se bo smelo uvažati in izvažati brez dovoljenja, treba pa bo prijaviti uvoz in izvoz.

— Hrvatska centralna banka v Senju je dobila od ministrstva za promet koncesije za izvrševanje avtomobilskega prometa na progah Bakar železniške postaja-Bakar parobrodna postaja, Senj-Lešć in Senj-Čirkvenica.

Borze 15. novembra

Zagreb. Današnja borza je bila sicer dosti živahna, vendar pa ne tako, kakor prejšnje dni. Papirji so bili čvrsti, nekateri tečaji so se dvignili. Devize: Berlin 179 do 184, Milan 528 do 535, London čeki 505 do 510, izplačilo 510 do 515, New York 153, Pariz 880, Praga 162 do 165, Svica 2200 do 2300, Dunaj 26 50 do 27. Valute: dolarji 146 do 147,50, avstrijske krone 28,50 do 29,50, rublji 105, franki 900 do 925, napolcondori 492 do 498, marke 190 do 192, lire 235, lire 525 do 530.

Efekti:

	denar blizo
Banka za Primorje	1301 1320
Banka za trgovsko, obrt in industrijo	435 440
Iliriska es. omptna banka	165 170
Trst na Savi	37 380
Ljubljana b. banka	17 5 150
Ljubljanska kreditna	100 1100
Narodna banka i. d.	775 7 5
Prva hrvaška ted.	9275 9300
Ilirska puška banka	700 710
Slovenska esk. banka	670 680
Srbska banka	575 590
Trgobrodska parob. p. ov. Dubrovnik	60 620
Trgobrodska banka	700 705
Zagrebačka banka	325 3 5
Narodna um. banka	410 425
Slavonska	3000 3125
Glasna	1190 805
Ljubljana b. banka	9 10

Praga, devize: Berlin 113,75 do 115,25, Dunaj 15,87 do 17,87, Zagreb 61 do 62, Vašava 21,75 do 22,75, Budimpešta 17 do 18, Amerika 95,5 do 96,5, Anglija 324 do 325, Svica 1479,5 do 1482,5, Italija 334 do 336, Jugo 243 do 245, Bolgarja 101,5 do 103.

Zürich, devize: Berlin 7,60, New York 6,55, London 22,09, Pariz 37,65, Milan 22,60, Praga 6,70, Budimpešta 1,15, Varšava 1,50, Bukarešta 9,40, Dunaj 1,75, avstrijske žigovane 1,15.

Berlin, devize: Italija 239,70 do 240,30, London 233,45 do 234,05, New York 83,91 do 84, Pariz 485,5 do 486,5, avstrijske žigovane 23,345 do 23,405, Praga 87,65 do 87,85, Budimpešta 13,98 do 14,02, Holandska 2495 103, Francija 561,5 do 564,5.

DOBER DAN! in nikakih bolečin ne boste imeli, če uporabljate Fellerjev Elsa fluid in Elsa kroglice. 6 dvojnati ali 2 specialni seklenici Elsa fluida 42—K. 6 škatlic Elsa-kroglic 18—kron. Ideal vseh sredstev za negovanje lepote so Fellerjeva obrazna pomada močnejše vrste 15—K. Fellerjevo pravo medicinsko lilijno mlečno maslo z znano „Elsa“ 10—K. Fellerjeva Tanonkina pomada za rast las, veliki lonček 15—K. — Tudi vsi drugi Elsa izdelki tvrdi E. Feller v Donji Stubici, Elsa trg št. 351 na Hrvaškem so vseskozi zanesljivi in priporočljivi.

436

Vremensko poročilo.

Dan	Temperatura	Vetrovi	Noba	Umrsko
15. nov.	7. ur 715,7	0,7	brez vetra	megla
15. nov.	11. ur 714,8	1,7	—	—
15. nov.	21. ur 744,8	0,7	—	—

Redna dnevna temperatura 10 normalna 8,7
Vremenska napoved: Meglano blato vreme.
Vreme za 3 dni: ob 11. ur 744,8 do 745,8

Lastnik in izdajatelj

Konzorci „Jutra“

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

